

	Центральнoукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		Назва дисципліни <i>Основи судово-медичної експертизи</i>			
		Статус дисципліни <i>Вибірковий компонент</i>			
Галузь знань	26 Цивільна безпека				
Спеціальність	262 Правоохоронна діяльність				
Освітня програма	Правоохоронна діяльність				
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)				
Форма навчання	Денна/заочна				
Курс	1				
Семестр	2				
Обсяг дисципліни	Кредити	5	Години	150	
	Лекційні			30/8	
	Практичні/семінарські			20/4	
	Лабораторні			-	
	Самостійна робота			100/138	
Семестровий контроль	Залік				
Викладач	Шилан Володимир Іванович, старший викладач кафедри права та правоохоронної діяльності, начальник КЗ «Кіровоградське обласне бюро судово-медичної експертизи»				
Контактна інформація	V.I.Shylan@cuspu.edu.ua				
Кафедра	Права та правоохоронної діяльності.				
Факультет	Історії, бізнес-освіти та права				
Предмет навчання	<p>Законодавчі і процесуальні положення судово-медичної експертизи; обставини, при яких необхідно обов'язково призначати судово-медичну експертизу, про права і обов'язки експертів-медиків і працівників судово-слідчих органів в організації і проведенні такого виду експертиз, необхідні питання, що виносяться на вирішення судово-медичної експертизи і об'єктивна оцінка висновків експертизи. Види, порядок призначення і проведення судово-медичної експертизи в кримінальному і цивільному процесах. Організація і методика проведення судово-медичних експертиз потерпілих, підозрюваних та інших осіб, трупа, речових доказів та за матеріалами цивільних справ та кримінальних проваджень.</p>				
Мета	<p>Метою викладання навчальної дисципліни «<i>Основи судово-медичної експертизи</i>» є формування у здобувачів вищої освіти знань про основні положення судової медицини, навичок і вмінь ефективного їх застосування для правильного і своєчасного призначення судово-медичних експертиз, вірного формулювання їх цілей, розуміння та трактування їх висновків під час досудового розслідування кримінальних проваджень у межах визначеної законом підслідності, а також взаємодії з фахівцями установ судово-медичної експертизи.</p>				
Компетентності	<p><i>У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі компетентності:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; - Здатність брати участь у розробленні та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності; - Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в конкретних сферах юридичної діяльності; 				

	<ul style="list-style-type: none"> - Здатність керувати самостійною роботою осіб, що навчаються, та бути наставником для молодших колег у процесі набуття і вдосконалення ними професійних навичок; - Здатність ефективно здійснювати правове виховання молодших колег у процесі набуття і вдосконалення ними професійних навичок; - Здатність аналізувати, оцінювати й застосовувати сучасні інформаційні технології під час рішення професійних завдань; - Здатність взаємодіяти з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.
Програмні результати	<p><i>У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Узагальнювати практичні результати роботи і пропонувати нові рішення, з урахуванням цілей, обмежень, правових, соціальних, економічних та етичних аспектів; - Аналізувати умови і причини вчинення правопорушень, визначати шляхи їх усунення; - Забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням ефективних методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків; - Оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт у процесі управління правоохоронним підрозділом в різних умовах обстановки, а також розробляти відповідні аналітичні та інформаційні матеріали, робити усні та письмові звіти та доповіді; - Використовувати у професійній діяльності сучасні інформаційні технології, бази даних та стандартне і спеціалізоване програмне забезпечення.
Зміст дисципліни	<p><i>Розділ 1.</i> <i>Тема 1. Загальні положення судової медицини та організаційно-правові основи судово-медичної експертизи.</i> <i>Тема 2. Судово-медичне вчення про смерть та трунні явища (судово-медична танатологія).</i> <i>Тема 3. Судово-медична експертиза трупа. Огляд трупа на місці його виявлення.</i> <i>Тема 4. Судово-медична травматологія (вчення про ушкодження).</i> <i>Тема 5. Ушкодження, спричинені тупими та гострими предметами. Транспортна травма.</i> <i>Тема 6. Вогнепальні та вибухові ушкодження.</i> <i>Тема 7. Розлад здоров'я і смерть від дії високої та низької температури.</i> <i>Тема 8. Судово-медична токсикологія.</i> <i>Тема 9. Розлад здоров'я і смерть у випадках кисневого голодування (механічна асфіксія).</i> <i>Тема 10. Судово-медична експертиза живих осіб.</i> <i>Тема 11. Судово-медична експертиза речових доказів.</i></p>
Критерії оцінювання роботи студентів	<p>Оцінювання якості знань здобувачів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, періодичного (тематичного), підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.</p> <p>Поточний контроль - це оцінювання навчальних досягнень здобувачів (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем) під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажанням підвищити попереднє оцінювання) та активності здобувачів на занятті. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських</p>

заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання здобувачем тощо.

Форми участі здобувачів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз джерельної та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);

• самостійне опрацювання тем;

• підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;

• систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань.

Критеріями оцінки є:

усні відповіді:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;

виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальний бал за виступ з питань певної теми на семінарському занятті - **5 балів**:

5 б. ставиться, коли здобувач повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, бачить міжпредметні зв'язки, наводить аргументи, робить посилання на літературу. Обов'язковим є ознайомлення з додатковою літературою, її опрацювання і використання під час розкриття питання. Здобувач робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує.

4 б. ставиться, коли здобувач засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зав'язків, коментарем теоретичного матеріалу. Не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей.

3 б. ставиться здобувачеві, який засвоїв матеріал на рівні переказування, відтворює вивчене не завжди логічно, припускається помилок.

2 б. одержує здобувач, який невпевнено переказує матеріал, не завжди вправно ілюструючи його. Під час відповіді потребує допомоги, допускається помилок.

1 б. одержує здобувач, який має лише приблизне уявлення про питання, що розглядається на занятті, може сказати два-три речення по суті питання, назвати деякі правові документи.

До **25 балів** студент може отримати за виконання контрольної роботи.

До **40-ти балів** здобувач може отримати за виконані завдання самостійної роботи з тем, з урахуванням якості, повноти виконання завдання.

До **2-х балів** ставиться здобувачеві, який робить вдалі доповнення протягом семінарських занять з певної теми, виправляє неточності, однак при цьому індивідуально не виступає з окремих питань.

До **2-х балів** ставиться здобувачеві, який підготував значний за обсягом та змістом конспект до семінарських занять з певної теми.

1 бал одержує здобувач, який старанно працював упродовж заняття, виконував вправи, залучався до колективних обговорень тощо.

Якщо здобувач жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль **0 балів**.

За рішенням кафедри здобувачам, які брали участь у науково-дослідній роботі - роботі конференцій, наукових гуртків, підготовці публікацій тощо можуть нараховуватися додаткові бали: до **5 балів**.

Здобувач, який не з'являвся на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав поточних оцінок, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях здобувач може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Періодичний (тематичний) контроль

Періодичний/ тематичний контроль може проводитися. Тривалість виконання відповідних контрольних завдань не повинна перевищувати двох академічних годин.

Формою проведення такого контролю може бути комплексна письмова контрольна робота - тестування, яке передбачає письмові відповіді студентів на трьохрівневі завдання.

За їх виконання здобувач отримує оцінку, виражену в балах, яка враховується в процесі розрахунків оцінки за розділ.

Максимальна кількість за комплексне тестування - 10 балів. У процесі виконання контрольних завдань здобувач може користуватися лише тими допоміжними матеріалами, які визначені викладачем. Здобувачам забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами та користуватися матеріалами, крім дозволених.

Якщо здобувач порушує встановлені правила, викладач може позбавити його можливості продовжувати виконання контрольних завдань, не перевіряє роботу, робить на ній відповідний запис і оцінює нулем балів.

Результати перевірки доводяться до відома здобувачів не пізніше ніж через два робочі дні після їх виконання. Перескладання допускається в терміни, визначені викладачем, під час поточних консультацій.

Здобувач, який не з'явився на поточний контроль (незалежно від причини), має право один раз повторно пройти поточний контроль у визначені викладачем терміни під час поточних консультацій.

Підсумковий (семестровий) контроль

З дисципліни «*Основи судово-медичної експертизи*» передбачена така форма семестрового контролю, як **залік**, який проводиться у кінці семестру.

	<p>Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного, модульного контролю.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>- обов'язкове відвідування навчальних занять; - активність студента під час семінарських занять; - своєчасне виконання завдань самостійної роботи; - відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені на консультаціях. Не допустимо: - пропуск занять без поважних причин; - запізнення на заняття; - користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до текстів НПА); - списування та плагіат</p>
<p>Інформаційне забезпечення</p>	<p>Онлайн-ресурси:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Офіційне інтернет-представництво Президента України https://www.president.gov.ua/ - Портал Верховної Ради України: www.zakon.rada.gov.ua - Урядовий портал https://www.kmu.gov.ua/npasearch?type=acts - Офіційний веб-портал Національної поліції України https://www.npu.gov.ua/ - Офіційний сайт Офіс Генерального прокурора України https://www.gp.gov.ua/ - Офіційний сайт Національної академії правових наук України http://www.aprnu.kharkiv.org/ - Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського http://www.nbuv.gov.ua/ - Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого https://nlu.org.ua/ - Національна бібліотека України імені Лесі Українки https://lukl.kyiv.ua/ - Офіційний сайт ЦДПУ ім. В. Винниченка https://www.cuspu.edu.ua/ua/
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Аудиторії корпусу № 1 ЦДПУ ім. В.Винниченка, мультимедійне обладнання або ноутбук, смартфони, презентаційні матеріали до курсу, навчальна та наукова література.</p> <p><i>Нормативно-правові акти</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна декларація прав людини. Від 10.12.1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text 2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини). Протокол від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text 3. Конституція України. Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text 4. Про судову експертизу. Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text 5. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Закон України від 07.12.1984 № 8073-X. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10 6. Кодекс адміністративного судочинства України Закон України від 06.07.2005 № 2747. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15 7. Кримінальний кодекс України. Закон України від 05.04.2001 р. №2341-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text

8. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
9. Цивільний процесуальний кодекс України. Закон України від 18.03.2004 № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
10. Про Національну поліцію. Закон України від 02.07.2015 № 580. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
11. Про оперативно-розшукову діяльність. Закон України від 18.02.1992 № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
12. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону. Закон України від від 22.06.2000 р. № 1835-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14#Text>
13. Про національну безпеку України. Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
14. Про психіатричну допомогу. Закон України від 22.02.2000 № 1489-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14#Text>
15. Про інформацію. Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
16. Інструкція про особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах. Затверджена наказом Міністерства юстиції України від 2.12.2011 № 3505/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 07.09.2015 № 1659/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1431-11#Text>
17. Про затвердження Інструкції про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події. Наказ МВС України від 03.11.2015 № 1339. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15#Text>
18. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень. Наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 № 53/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>
19. Інструкція про проведення судово-медичної експертизи. Затверджена наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17.01.1995 № 6. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0254-95#Text>

Література:

20. Білецька Г.А. . Судова медицина та судова психіатрія. Підручник Видавництво Право. 2020. 337 с.
21. Марчук А.І. Судова медицина. Курс лекцій. Генеза, 1997. 144 с.
22. Рудник В.І. Судова медицина. Навч. Посібник. Книжкове вид-во НАУ, 2007. 232 с.
23. Рудник В.І. Судова психіатрія: Навч. Посібник. Вид-во Національного авіаційного університету "НАУ-друк".2009. 248 с
24. Судова медицина. За ред. акад. НАМНУ Москаленка В.Ф. та професора Михайличенка Б.В.. Київ, ВСВ «Медицина». 2019 . 448 с.